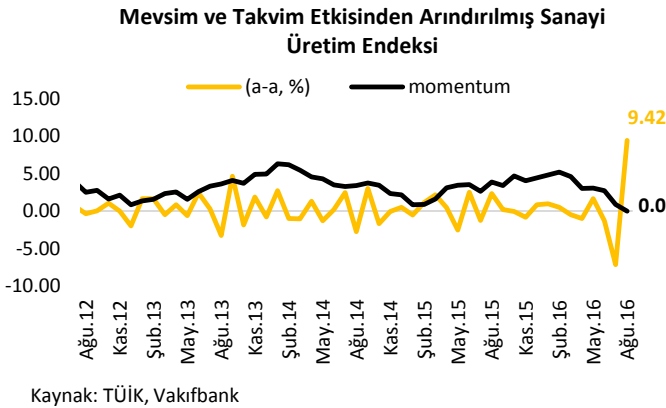
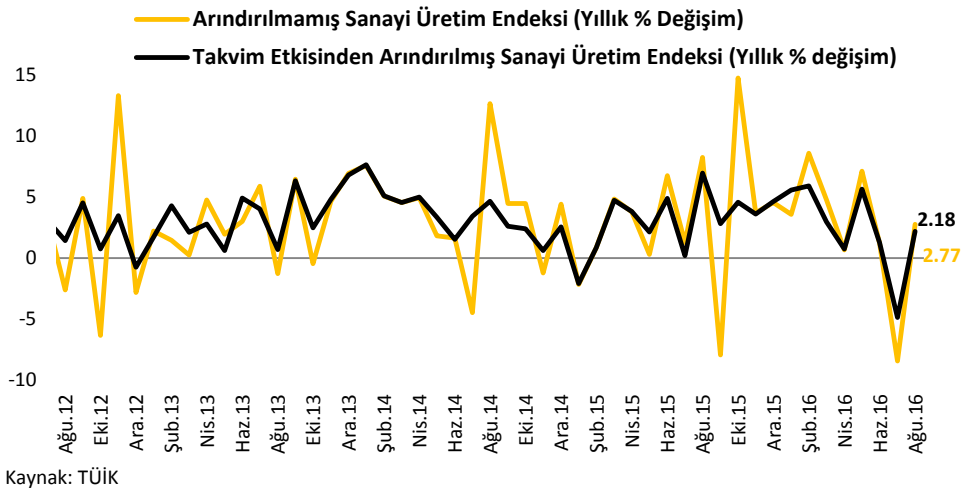

Geçtiğimiz hafta yurtiçinde Ağustos ayı sanayi üretim endeksi ve cari işlemler dengesi verileri açıklandı. Temmuz ayında yaşanan beklenmedik iç gelişme sonrası ortaya çıkan belirsizlik ortamının ve Ramazan bayramı tatili nedeniyle çalışma gün sayısında ortaya çıkan azalmanın etkisiyle tarihi düşük seviyelerini gören sanayi üretim endeksinin Ağustos ayında özellikle aylık bazda sert yukarı yönlü düzeltilmesi yaşandı. Hafta içinde açıklanan bir diğer veri olan cari işlemler açığı ise Ağustos ayında gerileyen dış ticaret açığına rağmen turizm gelirlerindeki azalmanın etkisiyle yıllık bazda arttı. Bu haftaki raporumuzda sanayi üretimi ve cari işlemler dengesinde yaşanan gelişmeleri yakından ele alacağız.

Sanayi Üretim Endeksi Ağustos ayında arındırılmış verilerle yıllık bazda %2.18 ve aylık bazda %9.42 arttı.

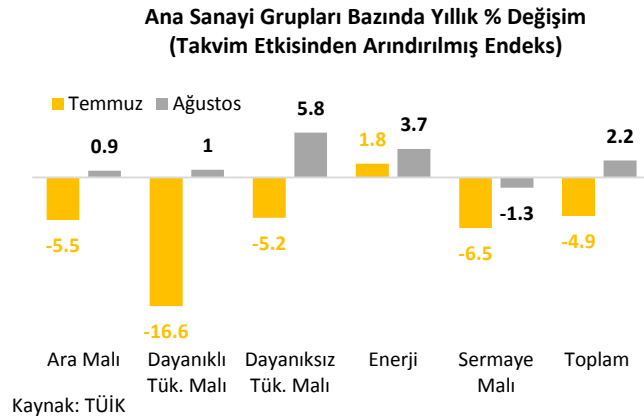

Sanayi üretim endeksi, 2016 yılının Ağustos ayında arındırılmamış verilerle yıllık bazda %2.77 (VakıfBank beklentisi: %8.5, Piyasa beklentisi: %4.0) ve arındırılmış verilerle yıllık bazda %2.18 arttı (VakıfBank beklentisi: %9.30, Piyasa beklentisi: %0.8). Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi ise bir önceki aya göre %9.42 arttı (VakıfBank beklentisi: %9.6, Piyasa Beklentisi: %2.1). 15 Temmuz'da ülkemizde yaşanan olağanüstü gelişmeler nedeniyle ekonomik aktivitede yaşanan yavaşlama sanayi üretiminin Temmuz

ayında beklentilerin çok üzerinde düşüş göstermesinde etkili olmuş ve arındırılmamış ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi yıllık bazda 2009 yılı Eylül ayından sonraki en düşük seviyede açıklanmıştı. Standart sapmasının yüksek olması nedeniyle volatil hareketler sergileyen arındırılmamış sanayi üretim endeksinin Ağustos ayında bir miktar yukarı yönlü düzeltilmesinin yaşandığını ancak söz konusu düzeltmenin beklentimizin altında kaldığını görüyoruz. İhracatta ve ara malı ithalatında Ağustos ayında artış yaşanması ekonomik aktivitenin Temmuz ayına göre canlandığını göstermesi açısından olumlu olmasına rağmen sermaye malı ithalatındaki düşüşün azalsa da devam etmesi Ağustos ayında görmeyi beklediğimiz sert yükselişi sınırlandırdı. Geçmiş dönemdeki çok sert düşüşlerden ya da yükselişlerden sonra endekste düzeltmeler yaşanmış olması nedeniyle kullandığımız model bugün çıkan sonuca yakın gelmesine rağmen yukarıdaki nedenleri göz önüne alarak Ağustos ayında sert düzeltmenin yaşanabileceğini düşündük. Ancak tarihi olağanüstü koşullar yaşanması nedeniyle bu

durum geçmiş tarihlere göre gelmesini beklediğimiz düzeltmeyi desteklemedi. Sanayi üretiminde Ağustos ayında beklediğimiz düzeltmenin yaşanmamış olması nedeniyle kısa vadede ekonomik aktivitede bir miktar canlanma görülmüş olsa da, bu durumun orta ve uzun vadede ekonomik canlanma üzerinde risklerin devam ettiğini göstermesi açısından önemli olduğunu ve sermaye malı ithalatının önümüzdeki aylarda takip edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Arındırılmış verilerle sanayi üretim endeksinin sanayi üretimine dair daha net sonuçlar ortaya koyması nedeniyle arındırılmamış verilerle sanayi üretim endeksi yerine arındırılmış verilerle sanayi üretim endeksinin takip edilmesinin daha yararlı olacağını düşünüyoruz. Ağustos ayında 30 Ağustos Zafer Bayramı tatilinin hafta içine gelmesi nedeniyle çalışma gün sayısında ortaya çıkan azalmanın etkisiyle arındırılmış sanayi üretim endeksinin arındırılmamış yıllık bazdaki sanayi üretim endeksinin beklediği gibi altında kaldığını görüyoruz. Sanayi üretim endeksi aylık bazda değerlendirildiğinde ise, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksinin Ağustos ayında bir önceki aya göre beklentilerin çok üzerinde sert yükseliş gösterdiği ve aylık bazda serinin açıklanmaya başladığı 2005 yılından beri tarihi en yüksek seviyesinde açıklandığı görülüyor. Bu durum, Temmuz ayında yaşanan sert düşüşün ardından beklediğimiz sert yukarı yönlü düzeltmenin aylık bazda yaşandığını ortaya koyuyor. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretiminin momentumu değerlendirildiğinde ise, Temmuz ayında sanayi üretiminde aylık bazda yaşanan sert düşüşün etkisiyle sanayi üretim endeksinin momentumunda yaşanan yavaşlama dikkat çekmişti. Ağustos ayında sanayi üretiminde aylık bazda sert artış yaşanmasıyla birlikte momentumda önümüzdeki ay itibariyle tekrar yukarı yönlü hareketin yaşanması mümkün olabilir.

Sanayi üretimi Ağustos ayında arındırılmış verilerle yıllık bazda %2.2 arttı. Endekse ana sanayi grupları bazında bakıldığında, sermaye malı imalatı grubu hariç diğer grupların Ağustos ayında sanayi üretimine artış yönlü katkı yaptığı görülüyor. Özellikle Temmuz ayında çok sert düşen ve 2009 yılı Mart ayından sonraki en düşük yıllık değişimi gösteren dayanıklı tüketim malı imalatı grubunda bir önceki aya göre yaşanan %16.6 azalışın yerini %1.0 artışa bırakmış olması dikkat çekiyor. Ağustos ayında en yüksek artışın yaşandığı grubun ise dayanıksız tüketim malı imalatı grubu olduğu

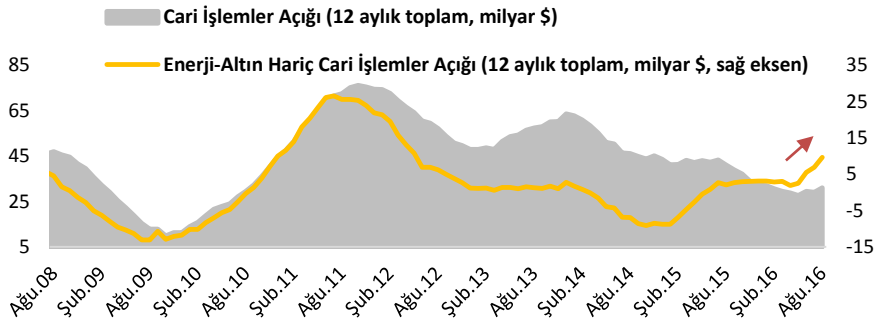
görülmüyor. Bir önceki ayda %6.5 ile en sert düşüşün yaşandığı ikinci grup olan sermaye malı imalatı grubu ise Ağustos ayında bir miktar iyileşmesine rağmen halen sanayi üretimine negatif katkıda bulunmaya devam ediyor.

Sonuç olarak Ağustos ayında sanayi üretim endeksi arındırılmamış verilerle yıllık bazda %2.77, arındırılmış verilerle yıllık bazda %2.18 artarken, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi ise bir önceki aya göre %9.42 arttı. Temmuz ayında yaşanan beklenmedik iç gelişme sonrası ortaya çıkan belirsizlik ortamının ve Ramazan bayramı tatili nedeniyle çalışma gün sayısında ortaya çıkan azalmanın etkisiyle tarihi düşük seviyelerini gören sanayi üretim endeksinin Ağustos ayında özellikle aylık bazda sert yukarı yönlü düzeltmesinin yaşandığını görüyoruz. Ağustos ayında geçtiğimiz ayın aksine gerek ihracat ve gerekse ara malı ithalatında yaşanan artışın Temmuz ayında ülkemizde yaşanan olağanüstü gelişmelerin etkisinin azaldığına işaret etmesi ve ekonomik aktivitede yaşanan toparlanmayı göstermesi açısından önemli olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca dayanıklı ve dayanıksız tüketim malı imalatı grubunda yaşanan belirgin toparlanmanın sanayi üretimde yaşanan artışı desteklediği görülüyor. Sanayi üretiminde önemli bir yere sahip olan beyaz eşya ve otomobil üretiminin yıllık bazda sert yükseliş göstermesi de sanayi üretimini artış yönlü destekleyen bir diğer unsur olarak karşımıza çıkıyor. Geçmiş dönemdeki çok sert düşüşlerden ya da yükselişlerden sonra endekste düzeltmeler yaşanmış olması nedeniyle kullandığımız model bugün çıkan sonuca yakın gelmesine rağmen yukarıdaki nedenleri göz önüne

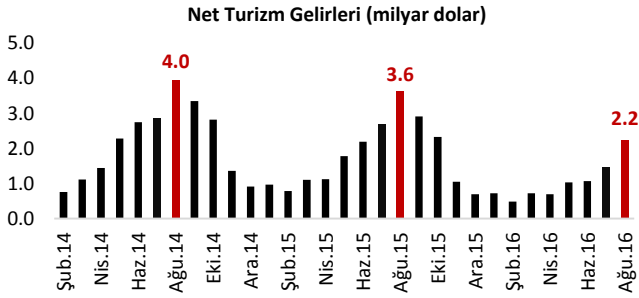
olarak Ağustos ayında sert düzeltmenin yaşanabileceğini düşündük. Ancak tarihi olağanüstü koşullar yaşanması nedeniyle bu durum geçmiş tarihlere göre gelmesini beklediğimiz düzeltmeyi desteklemedi.

Büyümenin en önemli öncül göstergelerinden biri olan sanayi üretimi Temmuz ayında yaşanan gelişmelerle yılın ikinci yarısına kötü bir başlangıç yapmasına karşın Temmuz ayında yaşanan olayların olumsuz yansımalarının Ağustos ayında etkisinin azaldığını görüyoruz. Ayrıca Temmuz ayının ardından Ağustos ayında sanayi üretiminde beklediğimiz düzeltmenin gelmemesi üçüncü çeyrek büyüme verisine ilişkin olumsuzluk durumunu destekliyor. Ancak Ağustos ayında sanayi üretim endeksinin düzeltilmesi yaşanmış olsa da 15 Temmuz'da ülkemizde yaşanan olağanüstü gelişmelerin ve jeopolitik risklerin yarattığı belirsizlik ortamı üçüncü çeyrekte büyümede yavaşlamanın devam etmesine neden olabilir. Ayrıca bu durum yılın ikinci yarısında yaşanan gelişmelerin etkisiyle 2017-2019 Orta Vadeli Program'da 2016 yılı büyüme hedefinin %4.5'ten %3.2'ye aşağı yönlü güncellenmesiyle de açıklanabilir.

Cari İşlemler Açığı Ağustos ayında 1.8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Kaynak: TCMB

Kaynak: TCMB

2015 yılı Ağustos ayında 256 milyon dolar fazla veren cari işlemler dengesi 2016 yılı Ağustos ayında 1.8 milyar dolar açık verdi. (piyasa beklentisi: 1.45 milyar dolar, VakıfBank beklentisi: 1.3 milyar dolar). Ağustos ayında bir miktar gerileyen dış ticaret açığına rağmen, turizm gelirlerinde yaşanan yıllık bazda %38.7'lik gerileme cari işlemler açığı üzerinde negatif yönlü mevsimsel etkinin hissedilmeye

devam ettiğine işaret etti. Öte yandan tarihsel olarak Temmuz aylarından Ağustos aylarına geçişlerde azalan kar transferlerinin bu yılın Ağustos ayında artış göstermesi nedeniyle kar transferleri kanalıyla yaşanmasını beklediğimiz döviz çıkışının beklentimizin üzerinde gerçekleşmesi, Ağustos ayı cari açık verisinin beklentimizin bir miktar üzerinde gelmesine sebep oldu. Mevsimsellikten arındırılmış cari işlemler açığının momentumunun ise yönünü son iki aydır yönünü yukarı çevirdiği görülüyor. Yıllık cari işlemler açığı ise 29 milyar dolardan 31 milyar dolara yükseldi. Ağustos ayı gelişmelerinde öne çıkan diğer gelişme ise yıllık enerji ve altın hariç cari işlemler açığında hem ham verilerle hem de mevsimsellikten arındırılmış verilerle artış yaşanmaya devam etmesi oldu.

Ocak-Ağustos dönemini kapsayan ilk sekiz aylık verilere göre ise cari işlemler açığı 24.8 milyar dolardan 23.6 milyar dolara geriledi. Söz konusu dönemde hizmet gelirlerinin %93'üne tekabül eden turizm gelirlerinde geçen yıla göre %41 oranında sert gerileme yaşanmış olması jeopolitik gelişmelerin cari açık üzerinde yaptığı baskının önemine işaret ediyor. Geçtiğimiz aylarda cari açıkta yaşanan gerilemede enerji ithalatında yaşanan olumlu gelişmeler belirleyici olmuştu. Ancak, enerji fiyatlarının olumlu katkısının azalmaya başlaması ve turizm

gelirlerinin negatif katkısının daha fazla hissedildiği bir ayda olunması cari açık üzerindeki baskıların artmasına sebep oluyor.

Ödemeler bilançosunun pasif tarafında yer alan finansman hesabında Temmuz ayında yaşanan döviz girişinin ardından Ağustos ayında 211 milyon dolarlık döviz çıkışı yaşandığı görülüyor. Finansman hesabının alt kalemlerine bakıldığında doğrudan yatırımlardaki döviz girişinin arttığı görülürken portföy yatırımlarındaki döviz girişinin sert bir şekilde azaldığı dikkat çekiyor. Finansman hesabındaki bir diğer önemli gelişme ise diğer yatırımlarda geçtiğimiz ayki sert döviz çıkışının yerini tekrar döviz girişine bırakması oldu. Diğer yatırımlardaki söz konusu girişte efektif ve mevduatlar kanalıyla yaşanan döviz girişi etkili oldu. Temmuz ayında yaşanan olağanüstü gelişmeler sebebiyle piyasalarda yaşanan likidite sıkışıklığına müdahale amacıyla TCMB'nin bir takım önlemler almasının etkisiyle azalan TCMB nezdinde tutulan rezerv varlıklar Ağustos ayında 3.7 milyar dolar artış yaşadı. Net hata noksan kaleminde ise Temmuz ayında yaşanan 2.1 milyar dolarlık döviz girişinin ardından Ağustos ayında da 2 milyar dolarlık döviz giriş yaşandığı dikkat çekiyor.

Sonuç olarak, Ağustos ayında cari işlemler açığı yıllık bazda sert bir şekilde artarak 1.8 milyar dolar gerçekleşti. Dış ticaret açığındaki bir miktar gerilemenin olumlu etkisini turizm gelirlerinde yaşanan belirgin gerileme sınırlandırmış oldu. Yıllık cari işlemler açığı 29 milyar dolardan 31 milyar dolara yükseldi. Mayıs ayı itibarıyla yükselmeye başlayan 12 aylık kümülatif enerji ve altın hariç cari işlemler açığı yükselişini Ağustos ayında da sürdürdü. Bilançonun finansman hesabı tarafında ise Şubat ayından sonra ilk kez döviz çıkışı yaşanırken Temmuz ayında yaşanan olağanüstü gelişmelere müdahale amacıyla TCMB'nin attığı adımlarla azalan rezervlerin Ağustos ayında arttığı dikkat çekti. Net hata noksan kaleminde ise döviz girişi yaşandığı görüldü. Ağustos ayında mevsimsel olarak turizm gelirlerindeki düşüşün cari açık üzerinde yarattığı baskının hissedilmesinin yanı sıra geçmiş dönemlerde düşük enerji fiyatlarının cari açık üzerinde yarattığı olumlu katkının azalması cari açık üzerindeki baskının artmasına sebep oldu. Önümüzdeki dönemde söz konusu mevsimsel etkinin azalmasının ve Rusya ile ilişkilerin normalleşmeye başlamasının cari açıkta söz konusu bozulmayı sınırlandırabileceğini düşünüyoruz. Ancak Rusya ile ilişkilerin normalleşmeye başlaması turizm gelirlerine olumlu katkıda bulursa da diğer Avrupa ülkelerinden giriş yapan turist sayısında önemli bir gelişme görülmemesi halinde, turizm gelirlerinin cari işlemler dengesine katkısının sınırlı kalma ihtimali bulunuyor. Özellikle son dönemde ABD ham petrol fiyatlarının 50 dolar/varil seviyesine yükselmesi, geçtiğimiz yıl düşük seyreden enerji fiyatlarının cari işlemler açığına yaptığı olumlu katkının azalmasına yol açabilir. Ancak dünyada düşük büyüme sorunu olduğu göz önüne alınırsa, petrol fiyatlarının 50 dolar/varil seviyesinde kalıcı olmayabileceğini düşünüyoruz. Bu bağlamda, son dönemde yükselen petrol fiyatlarının cari işlemler açığına yapabileceği olumsuz etki geçici olabilir. Bununla birlikte yurtiçi faiz oranlarındaki düşüşün ve kamu otoritelerince tüketimi arttırmaya yönelik olarak alınan önlemlerin cari açıkta yaratabileceği arttırıcı etkiyi, son dönemde kurda yaşanan yukarı yönlü hareketlerin kalıcı olması halinde dış ticaret açığında yaşanabilecek daralma sınırlandırabilir. Ağustos ayı itibarıyla 12 aylık toplamda 31 milyar dolar olan cari işlemler açığının baz etkisiyle beraber yılsonunu 34.6 milyar dolar seviyesinde tamamlamasını bekliyoruz.

Haftalık Veri Takvimi (17 Ekim – 21 Ekim 2016)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
17.10.2016	Türkiye	İşsizlik Oranı (Temmuz)	%10.2	%10.7 (Açıklandı.)
		Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (Eylül)	3.59 milyar TL	-16.91 milyar TL (Açıklandı.)
		TCMB Beklenti Anketi (Ekim)	--	--
ABD		New York Fed İmalat Endeksi (Ekim)	-1.99	1.00
		Sanayi Üretim Endeksi (Eylül, a-a)	-%0.4	%0.2
		Kapasite Kullanım Oranı (Eylül)	%75.5	%75.6
Euro Bölgesi		TÜFE (Eylül, y-y)	%0.4	%0.4
		Çekirdek TÜFE (Eylül, y-y)	%0.8	%0.8
İtalya		Dış Ticaret Dengesi (Ağustos)	7,795 milyon euro	--
Japonya		Sanayi Üretim Endeksi (Ağustos, y-y)	%4.6	--
		Kapasite Kullanım Oranı (Ağustos, a-a)	%0.6	--
18.10.2016	ABD	TÜFE (Eylül, y-y)	%1.1	%1.5
		Çekirdek TÜFE (Eylül, y-y)	%2.3	%2.3
İngiltere		TÜFE (Eylül, y-y)	%0.6	%0.9
		Çekirdek TÜFE (Eylül, y-y)	%1.3	%1.4
19.10.2016	ABD	Yeni Başlayan Konut İnşaatları (Eylül, a-a)	-%5.8	%2.9
		İnşaat İzinleri (Eylül, a-a)	%0.7	%1.1
		Fed Bej Kitap Raporu	--	--
İngiltere		İşsizlik Oranı (Ağustos)	%4.9	%4.9
20.10.2016	Türkiye	TCMB Para Politikası Kurulu Toplantısı (Ekim)	--	--
		Merkezi Yönetim Borç Stoku (Eylül)	710.9 milyar TL	--
		ABD	Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	246 bin kişi
		Philadelphia FED Endeksi	12.8	6.0
		İkinci El Konut Satışları (Eylül, a-a)	-%0.9	%0.4
		Öncül Göstergeler Endeksi (Eylül)	-%0.2	%0.2
Euro Bölgesi		Merkez Bankası (ECB) Toplantısı ve Faiz Kararı	--	--
		Cari İşlemler Dengesi (Ağustos)	21.0 milyon euro	--
Almanya		ÜFE (Eylül, y-y)	-%1.6	-%1.2
İtalya		Cari İşlemler Dengesi (Ağustos)	9,418 milyon euro	--
İngiltere		Perakende Satışlar (Eylül, y-y)	%5.9	%4.4
21.10.2016	Türkiye	Tüketici Güven Endeksi (Ekim)	%74.29	--
		Euro Bölgesi	Tüketici Güveni (Ekim)	-8.2